

Üyelerimizin ve
mücadelenize omuz
vermiş tüm dost-
larımızın yeni
yılımı kutlarız.

tüted haberler.

tüted HABERLER

KASIM - ARALIK 1977 / SAYI 53

İÇİNDEKİLER:

FAŞİST BASKI VE SALDIRILAR ÖRGÜTLÜ MÜCADELEMİZİ GERİLETEMEZ • FAŞİST SALDIRILARA KARŞI MÜCADELE YÜKSELİYOR • ASGARİ ÜCRET EN AZ 5000 LİRA OLMALI • Panel: "DEVLET DAİRELERİNİN FAŞİSTLEŞTİRİLMESİNE SON!" • ANKARA'DA HAVA KİRLİLİĞİ SORUNU • BÜTÇE VE KATSAYI • DÜNYA SENDİKAL HAREKETİ VE TEKNİK ELEMANLARIN EKONOMİK-TOPLUMSAL KONUMU • YEREL YÖNETİMLER VE KENT SORUNLARI • Bir mektup: PTT TESİSATÇILARI SESLENİYOR • ÖRGÜT HABERLERİ • Meslek Odaları: GENEL KURULLARDA FAŞİZME KARŞI GÖREV BAŞINA! •

FAŞİST BASKI VE SALDIRILAR ÖRGÜTLÜ MÜCADELEMİZİ GERİLETEMEZ!

Faşistlerin bombalı saldırılarına hedef olan TMMOB binasından bir bölüm.

Mamak halkı ve demokratik kitle örgütleri temsilcileri, saldırıya uğrayan Halkevi önünde.

Yerel seçimler öncesinde artan faşist baskı ve saldırılar giderek daha da yoğunlaşmaktadır. Faşist baskı ve saldırılara, kitle örgütleri ve gençlik örgütleri doğrudan hedef olmaktadır.

TMMOB binası 15 Aralık 1977 Perşembe günü, AP genel merkezi yakınında meydana gelen bir olay bahane edilerek ve bu olaydan yaklaşık 20 dakika sonra, polis tarafından aranmak istenmiştir. Aynı anda, başlarında bir AP'li parlamenter ve AP genel merkezinden çıkan bir grubun da bulunduğu faşist saldırganlar, polislin gözleri önünde taş ve şişelerle binaya saldırmışlardır.

Bu arada binaya izinsiz girilemeyeceğini bildiren TMMOB Genel Sekreter Yardımcısı Oğuz Türkyılmaz ve İnşaat Mühendisi Ahmet Epli, bir kısım güvenlik kuvvetleri ve saldırganlar tarafından dövülmüşler ve polis tarafından götürülmüşlerdir. Bu olaydan dört gün sonra, 20 Aralık Salı akşamı TMMOB bombalanmış ve tahrip edilmiştir. Olaylarla ilgili açıklama yapan TMMOB yetkilileri, faşist baskı ve saldırıların mücadelesini geriletemeyeceğini bildirmişlerdir.

Aynı günlerde demokratik kitle örgüt yöneticileri, Halkevi Genel Başkanı Ahmet Yıldız'la birlikte Mamak'taki faşist baskıyı protesto etmek ve saldırılara hedef olan Halkevi Mamak Şubesini tekrar faaliyete geçirmek için Mamak Halkevi binasında Mamak halkıyla birlikte basın ortak bir açıklama yapmışlardır. Bir gün sonra Mamak Halkevi iki kez bombalanmış ve bina oturulamayacak hale gelmiştir.

Faşist saldırıların hedef aldığı ADMMA öğrencilerinin oturduğu bir kahvehaneye konulan bomba sonucu 17'si ağır olmak üzere 56 öğrenci yaralanmış ve 2 öğrenci ölmüştür. Konu ile ilgili açıklama yapan demokratik kitle örgütleri, ADMMA'daki öğrenci gençliğin mücadelesine omuz vereceklerini bildirmişlerdir.

FAŞİST SALDIRILARA KARŞI MÜCADELE YÜKSELİYOR

Emperyalist-kapitalist dünya sistemi ve onun bir parçası olan Türkiye'nin içinde bulunduğu genel bunalım, 1977'nin sonlarında gittikçe derinleşmektedir. Dış ticaret açığının durmaksızın artması, döviz darlığı, hayat pahalılığı ve işsizliğin korkunç boyutlara ulaşması, derinleşen bunalımın göstergeleridir.

Bunalım derinleştikçe, ekonomik-demokratik kitle hareketleri yükseliyor, daha örgütlü ve daha disiplinli olmaya yöneliyor. Tekelci sermaye ise, bu hareketlerin karşısına, faşizmi tırmandırarak çıkmaya çalışıyor. Faşizm, bir yandan saldırırken, diğer yandan barış çağrılarını yapıyor, sosyal reformcu kisvesi altında emekçi kitlelere şirin görünmeye çalışıyor.

Kuzu postuna bürünen kurt, faşizmin tırmanışında farklı bir taktiksel konuma geçiyordu. İlericiler, demokratlar ve sosyalistler ve onların örgütleri faşist demagojiyi büyük ölçüde teşhir etti. Faşizm, kendini kitlelere yutturamadı, yutturamıyor.

İçinde bulunduğumuz günlerde faşizm tekrar eski taktiklerini daha da sert olarak denemeye başladı. Faşizm emekçi kitlelere saldırarak, kitlesel kıyımlarına girişmeye başladı. Nerede örgütlü, disiplinli bir antifaşist kitle hareketi varsa, faşizm oraya bombalı ve silahlı olarak saldırıyor.

ODTÜ öğrencilerinin, öğretim üyelerinin ve işçilerin üniversitedeki faşistleştirme hareketine karşı kitle halinde ve örgütlü olarak verdikleri mücadele, faşizmi büyük ölçüde geriletmiş, onları tecrit etmiştir. "İşçi" adı altında üniversiteye sokulan faşist militanlar tecrit olmuşlar ve etkisiz durumda kalmışlardır. Faşizme karşı mücadelede, bireysel mücadele yerine örgütlü kitle mücadelesi, doğruluğunu bir kez daha göstermiştir.

Yenilginin, gerilemenin verdiği şaşkınlıkla çaresiz kalan faşistler, üniversite bahçesinde oturan öğrenci-

lere ateş etmişler, iki öğrencinin ağır bir şekilde yaralanmasına ve bir öğrencinin ölmesine yol açmışlar ve sonra ODTÜ'yü terk edip gitmişlerdir.

Aynı şekilde, ADMMA'nın faşistleştirilmesine karşı uzun bir süreden beri kitle mücadelesi veren ve ADMMA'da faşizmin oyunlarını boşa çıkaran ADMMA'lı öğrenciler üzerine bombalarla saldırılmıştır.

Terör ve cinayetler, sadece kitleler üzerinde değil, ilerici, demokrat unsurlar üzerinde bireysel olarak da uygulanmaktadır. Yine sokaklarda öğrenciler, işçiler kurşunlanmaya başlamıştır. Geçtiğimiz ay içinde iki Kıbrıslı öğrenci, faşistler tarafından kaçınılarak sorguya çekilmiş, işkence yapılmış ve sonunda kurşuna dizilmişlerdir.

Faşizm, tüm emekçilerin örgütlerine silahlı, bombalı saldırılar düzenlemektedir. TMMOB'ye, TÖB-DER Şubelerine, Halkevleri Şubelerine ve diğer ilerici, demokrat, sosyalist kuruluşlara ve partilere yapılan bombalı saldırılar tipik örneklerdir.

Tüm bu saldırılarla yapılmak istenen, emekçi kitlelerin yıldırılarak, onların faşizme ve emperyalizme karşı mücadelesinin yükselişini durdurmak ve demokratik toplumsal muhalefeti yok etmektir. Saldırıları emekçi yığınları hedeflediği kadar olmasa dahi, burjuvazinin bazı kesimlerini de içine almaktadır.

Saldırıları geriletmenin tek yolu ise, emekçi yığınların birleşik örgütlü mücadelesinden geçmektedir. Somut olarak, demokratik güçlerin eylem birliğini güçlendirmek ve güçlü bir antifaşist-antiemperyalist eylem platformu oluşturmak güncel ve ivedi görev olmaktadır.

Demokratik güçlerin kitleleriyle katılacakları eylemler faşizmi geriletecektir. Bu ODTÜ, ADMMA direnişlerinde böyle olmuştur, bundan sonra da böyle olacaktır.

ASGARI ÜCRET EN AZ 5000 LİRA OLMALI

● HALUK ORHUN / TÜTED Genel Sekreteri

1978 yılına girerken işçi ve emekçilerin ödemesi gereken fatura, dışa bağımlı kapitalist yapının iflasi giderek kabarmaktadır. Uluslararası sermayenin örgütü IMF, bunalıma çare olarak ücretlerin dondurulmasını, liranın değerinin düşürülmesini, kalkınma hızının düşürülmesini, yatırımların durdurulmasını önermektedir. IMF'nin önerileri işçi ve emekçilerin, memurların hayatlarına zam, ekonomik demokratik haklarının kısıtlanması ve fedakarlık şeklinde yansımaktadır. Bunun en somut örnekleri; 4. Beş Yıllık Plan döneminde reel ücretlerde hiçbir artışın öngörülmemesi, işçi ve emekçilerin tüketimlerinin kısıtlanmasının hedeflenmesidir.

Bugünlerde asgari ücretin saptanması çalışmaları, bu nedenle yüzbinlerce işçi ve emekçiyi, kamu kesiminde çalışan memurları doğrudan ilgilendirmektedir.

Asgari ücretin bir sefalet ücreti olmaktan çıkarılıp gerçekten "bir işçini ekonomik, toplumsal ve kültürel gereksinimlerini asgari düzeyde -alesi ve çocuklarıyla birlikte- karşılamaya yetecek ücret" şeklinde saptanması için mücadele vermek gerekmektedir. Bu mücadele başta işçi sınıfı olmak üzere tüm çalışanların ortaklaşa verdiği bağımsızlık ve demokrasi mücadelesine güç katacaktır.

Asgari ücretin yukarıda tanımını yaptığımız düzeye çıkarılmasının ilk şartı; asgari ücretin saptanması için oluşturulan platformda işçi ve emekçilerin, kamu kesimi çalışanlarının ağırlıklı olarak yer alması, söz ve karar sahibi olmasıdır. Çalışmalarını sürdüren asgari ücret komisyonunun 2/3'si siyasal iktidar ve işverenleri temsil eden üyelerden, 1/3'i ise en çok üyeye sahip işçi sendikasının temsilcilerinden oluşmaktadır. Komisyonu, tekelci sermaye ve onun iktidardaki temsilcisi MC ve sarı sendikacılığın başını çeken TÜRK-İŞ'in temsilcileri meydana getirmektedir. Görüldüğü gibi işçi ve emekçilere sattıkları

iş gücünün asgari karşılığının belirlenmesinde söz hakkı tanınmamaktadır. Demek ki asgari ücretin saptanmasında ilk verilecek mücadele, komisyon temsilcilerinin bileşimini değiştirmek olacaktır. Komisyon ağırlıklı olarak sınıf ve kitle sendikacılığını savunan DİSK ve kamu kesimi çalışanlarının örgütlendiği ilerici demokrat kitle örgütlerinden oluşmalıdır.

Asgari ücretin belli bir düzeyde saptandıktan sonra belirlenen ücretin altına düşürülmemesi yasa gereğidir. Ama uygulama tam tersidir.

Özellikle sendikalaşmamış işyerlerinde bordrolar asgari ücrete göre düzenlemekte, fakat ücretler asgari ücretin çok altında verilmektedir. Böylece işverenler giderlerini yüksek göstererek vergi kaçırmakta ve maliyetleri yüksek göstererek malın fiyatını yükseltmekte kendilerine yeni bir olanak sağlamaktadır. Yani asgari ücretin yüksek saptanması için verilecek mücadele yetmemekte, uygulanması ve uyulmanın eksiksiz olması için de mücadele vermek gerekmektedir.

Yasaya göre yeni saptanan asgari ücretin altında ücret alanların ücretleri yeni asgari ücret düzeyine çıkarılmakta, asgari ücretin üstünde ücret alanlara yeni hiç bir

ASGARI ÜCRET

27.8.1971 tarihinde yürürlüğe giren 1475 sayılı İş Yasasının 33. maddesi, asgari ücret konusunda şöyle diyor:

"Hizmet akdi ile çalışan ve kanunun kapsamına giren her türlü işçi ile gemi adamı ve gazetecilerin ekonomik ve sosyal durumlarının düzenlenmesi için Çalışma Bakanlığınca, Asgari Ücret Tesbit Komisyonu aracılığı ile ücretlerin asgari hadleri en geç iki senede bir tesbit edilir."

Asgari Ücret Yönetmeliğine göre asgari, ücret, "bir işçinin ekonomik toplumsal ve kültürel gereksinimlerini asgari düzeyde karşılamaya yetecek ücret" şeklinde belirleniyor.

Yasadaki tanımı ile yasaya göre çıkarılan yönetmelikteki tanımı farklı yorumlara açık olan asgari ücret, şimdiye kadar tüm ilerici sendika ve kuruluşların önerileri dışında şöyle saptandı:

Yıllar	TL/ay (BRÜT)	TL/ay (NET)	TL/gün (BRÜT)
1969	585	526	19.50
1973	750	638	25.00
1974	1200	948	40.00
1976	1800	1302	60.00

1972 yılında asgari ücret, günde 25 lira brüt olarak saptanırken, ilerici sendika ve kuruluşların istediği miktar net 77 lira idi. Bugün geçerlilikte olan asgari ücret henüz 1972 yılı ücretine ulaşabilmiş değildir.

● EN AZ GEÇİM İNDİRİMİ

31.12.1960'ta kabul edilen 193 sayılı Gelir Vergisi Yasasının 31. maddesinde "mükelleflerin günde 5, ayda

hak verilmemektedir. Şimdiye kadar saptanan asgari ücretlere baktığımızda genel olarak asgari ücretin sendikal hakka sahip en az işçi ücretinin altında saptandığını görürüz. Bu ücret, sendikalı işçilerin uğrunda mücadele vererek burjuvaziden söke söke aldığı ücretlerin en alt düzeyinden daha da aşağıdadır. Asgari ücret sendikal mücadelede elde edilen bir hakkın yasa hükmü ile kabulünden başka bir şey değildir. Yani asgari ücret sendikal işçilere yeni bir ücret farkı getirmemektedir. Bu durumda yapılacak tek şey, yeni ve eski asgari ücret farklarının tüm işçilere, kamu kesimi çalışanlarına, tüm çalışanlara yansıtılmasının talep edilmesi ve bunun için mücadele verilmesi, işçiler için, toplu sözleşme hükümlerinde böyle bir maddenin yer almasıdır.

Asgari ücretin saptanma ve uygulanma biçimi yanında, miktarının da bilimsel verilere ve günün yaşam şartlarına göre saptanması büyük önem taşımaktadır. Asgari ücretin bir işçi ailesinin ev kirası, yiyecek, giyecek, dinlenme ve yaşamını yeni kuşaklara aktarmasını sağlayacak düzeyde olması zorunludur. Bu miktar günümüz koşullarında en az 5 bin lira olmalıdır. 5 bin lira, DPT'nin, DİSK'in, TÜTED'in de içinde yer aldığı demokratik kitle örgütlerinin birbirlerinden bağımsız olarak yaptığı ça-

lışmalarında ortalama olarak vardıkları sonuçtur. Önemle üzerinde durulması gereken diğer bir nokta ise asgari ücretin yaşam koşullarını dikkate alarak yasada belirtilen "en geç iki yıl" sınırı beklenmeden hayat pahalılığı oranında her yıl yeniden saptanmasıdır.

Asgari ücretin, asgari yaşam düzeyine karşılık geldiği dikkate alınarak vergi dışı bırakılması gerekmektedir. Bunun için de yasada yer alan ve tüm vergi mükelleflerine uygulanan en az geçim indirimi, yalnızca ücretlilerin yararlandığı özel indirim şeklinde, asgari ücret düzeyine çıkarılmalıdır. Ve asgari ücret vergiye esas olan matrahtan düşüldükten sonra geri kalan gelir miktarı vergiye tabi olmalıdır.

Asgari ücret sorunu görüldüğü gibi işçilerin, emekçilerin ve kamu kesimi çalışanlarının önemli bir mücadele alanı olmaktadır. Bu mücadeleyi sürdürürken de mücadeleye temel olacak tüm araçları bilmek ve ona göre davranmak zorunludur. Yoksa asgari ücretin tek başına yükseltilmesini talep etmek fazla bir şey ifade etmemektedir. Asgari ücretin saptanmasından uygulanmasına kadar kitle örgütlerinin ve sendikaların ortak mücadelesi gerekmektedir. Unutmayalım işçi ve emekçiler lehine her yeni kazanım burjuvazinin kesesinden çıkmaktadır.

150, yılda 1800 lirayı aşmayan gelirleri vergiye tabi tutulamaz" denilmektedir. Yine yasa hükmüne göre "En az geçim indirimi"nden tüm ücretlilerle birlikte, tüccar, sanayici, çiftçi ve serbest meslek erbabı da yararlanmaktadır.

• ÖZEL GEÇİM İNDİRİMİ

Gelir Vergisi Yasasının 31. maddesinde, "gerçek ücretlerin vergilendirilmesinde özel indirim olarak günde 5, ayda 150, yılda 1800 lira indirim en az geçim indirimi hadlerine ilave edilir" denilmektedir. "En az geçim indiriminin aksine" özel geçim indiriminden yalnızca ücretliler yararlanmaktadır.

Vergiye tabi gelirlerin yukarıda yazılı hadleri aşması halinde, bu hadler için hesaplanan vergiler, mükellefin vergisinden indirilir hükmü getirilmektedir. Yani "en az geçim indirimi" ve "özel indirim" için matrahtan değil, vergiden düşme usulü kabul edilmiştir.

Yukarıdaki tanımlamalarımızı daha anlaşılır hale getirmek için bir örnekle somutlayalım:

• BUGÜNKÜ DURUM

Bugün yürürlükte olan yasalara göre, 10. dereceden aylık alan, evli, bir çocuklu devlet memurunun ödediği vergi şöyledir:

(Gösterge)	(Katsayı)	(Brüt Aylık)
275	12	3300

Bu aylık üzerinden alınan vergi:

1- 3300 liranın vergisi	873.75 lira
2- En az geçim indirimine	58.75 lira karşılık gelen vergi
Ödenecek net vergi miktarı	815.00 liradır.

Aylığın vergisinden 450 liralık en az geçim indiriminin vergisi düşülmekte ve bu kişinin aylık gelir vergisi 915 lira olmaktadır.

Halbuki 450 liralık en az geçim indirimi aylıktan yani matrahtan düşülse idi, bu kişi 716.25 lira vergi ödeyecekti.

3300 (Brüt maaş)-(En az geçim indirimi) : 2850 lira
2850 liraya karşılık gelen vergi miktarı ise, 716 liradır.

Görülüyor ki bugünkü durumda vergi sisteminde yapılacak bir değişiklik, 10. derecedeki bir memur 815 lira yerine 716.25 lira vergi ödeyecek ve eline 98.75 lira daha fazla geçecektir.

• EN AZ GEÇİM İNDİRİMİNİN ASGARI ÜCRET DÜZEYİNE ÇIKARILMASI DURUMU

Asgari ücretin 5000 lira olması halinde örneğimizdeki memurun maaşı 1700 lira artarak 5 bin lira olacaktır. Bu maaştan hiçbir vergi alınmayacaktır. Talep ettiğimiz 5 bin lirayı bir kenara bırakarak asgari ücretin 3 bin lira olması halinde örneğimizi tekrarlayalım:

En az geçim indiriminin asgari ücret düzeyine çıkarılması (ve örneğin günde 100 lira) ve vergi hesabının matrahtan düşülerek yapılması halinde 3300 (Brüt maaş) - 3000 (En az geçim indirimi) : 300 lira

300 liraya karşılık gelen vergi miktarı ise, 34.55 liradır.

Yeni durumda 10. derecedeki memurun eskiye göre kazancı:

815.00 (Eski) - 34.55 (yeni) : 780.45 lira.

Asgari ücretin 3000 lira olması ve en az geçim indiriminin asgari düzeye çıkarılıp verginin matrahtan düşürülmesi halinde örnek maaşlı memur 780.45 lira daha fazla maaş almış olacaktır.

"DEVLET DAIRELERİNİN FAŞİSTLEŞTİRİLMESİNE SON!"

TÜM-DER Ankara Şubesi'nin düzenlediği "Devlet Dairelerinin Faşistleştirilmesine Son" konulu panelde konuşan TÜTED Genel Başkanı Aykut Göker, baskı ve kıyımların özel kesimde de aynı şiddetle sürdürüldüğünü, faşistleştirilmenin burjuvazinin izni ve icazetiyle yapıldığını belirterek, bu girişimlerin sınıfsal temeli üzerinde durdu. Göker keskin çözümün işçi iktidarında olduğunu gözardı etmeden, demokratik kitle örgütlerinin yaygınlaşmasının ve örgütlerin en geniş biçimde bir araya gelmelerinin güncel bir görev olduğunu söyledi.

TÜM-DER Ankara Şubesinin düzenlediği "Devlet Dairelerinin Faşistleştirilmesine Son" paneli 3.12.1977 günü Makine Mühendisleri salonunda yapıldı.

TÜM-DER Genel Başkanı Erhan Tezgör'ün yönettiği panele TÜTED Genel Başkanı Aykut Göker, Çağdaş Hukukçular Derneği Genel Başkanı Niyazi Ağırması, TÜMÖD Genel Başkanı Gencay Şaylan, TÖB-DER adına Ömer Aslan ve TMMOB'yi temsilen Bülent Tanık konuşmacı olarak katıldılar.

Panel, TÜM-DER Ankara Şubesinin hazırladığı ve Şube Başkanı Fatih Üstün tarafından okunan bir raporla başladı. Raporda, Cumhuriyet dönemi boyunca ekonomik ve politik değişimlere paralel olarak memurların konum ve durumları incelendikten sonra, Ankara somutunda TÜM-DER tabanına uygulanan baskı ve kıyımlardan geniş ve çarpıcı örnekler verildi. Faşist baskı, kıyım ve sürgünlere paralel olarak devlet dairelerinin hızla faşistlerle doldurulması, örneklerin yanında nedeni, amacı ve sonuçlarına değinildikten sonra, konunun tartışılması ve çözüm önerileri geliştirilmesi konuşmacılara bırakıldı. Oturma başkanı Erhan Tezgör'ün açıklama ve soruları çerçevesinde konu üç bölümle tartışıldı.

BASKI VE KIYIMLAR SADECE KAMU KESİMİNDE DEĞİL

TÜTED Genel Başkanı Aykut Göker bu bölümde yaptığı konuşmada, çalışanlar üzerindeki baskı ve kıyımların, teknik elemanların çalışma alanlarından da açıkça görülebileceği gibi, sadece kamu kesiminde değil, özel sektörde de aynı şiddetle sürd. günü belirtti, patronların ve siyasi iktidarın bu tutumlarıdaki özdeşliğe işaret etti. Aykut Göker, "bugün devlet kadrolarının doğrudan faşistleştirilmesi tehlikesi ile, devlet dairelerinin faşistleştirilmesi tehlikesiyle karşı karşıyayız. Bu ön plandaki görünür tehlike. Bir siyasi parti bunun arkasında ön planda yer alıyor. Ama burjuvazinin, Türkiye burjuvazisinin yeşil ışığı altında bunu yapmaktan çekinmiyor. Onun gazetesi ve müsaadesiyle bu iş kotalanmaktadır. Onlar bundan habersiz değillerdir" dedi.

FAŞİST TIRMANIŞIN SİNİFSAL DAYANAKLARI

İkinci bölümde, faşist tırmanışın sınıfsal dayanakları üzerinde duruldu. Faşizmi ve faşistleştirmeleri şu veya bu siyasi partiye maletmenin yanlış olduğu bunun temelinde dışa bağımlı tekelci sermaye çıkarlarının yattığı vurgulandı. Bu açıdan faşizmi yenmenin şu veya bu siyasi örgütün hareketinin sınırlanması veya faşist örgütlerin kapatılmasıyla mümkün olmadığı faşizme karşı mücadelenin, emperyalizme ve tekelci burjuvaziye karşı mücadele olduğu ve iktidarı hedeflediği de belirtildi. Buradan hareketle işçi sınıfının siyasal hareketinin öncülüğünün üzerinde duruldu. İktidarı hedef alan işçi sınıfı hareketiyle bütünleşmeden ve işçi sınıfının öncülüğü olmadan faşizmi yenmenin mümkün olmadığı vurgulandı. Bu bölümdeki konuşmasında TÜTED Genel Başkanı Göker, özetle şöyle dedi:

"Osmanlı döneminden başlamak üzere Cumhuriyet tarihi Türkiye'nin kapitalistleştirilme sürecinin, burjuvazinin iktidarını mutlaklaştırma için verdiği mücadelenin tarihidir.

Aynı zamanda bu tarih işçilerin ve tüm emekçilerin kapitalleşme olgusuna karşı gösterdikleri tepkilerin, onların sosyal muhalefetinin yükselen mücadelelerinin tarihidir. Bu tarih içinde zaman olmuştur; burjuvazi iktidarını mutlaklaştırma mücadelesinde baskıcı yüzünü ön plana çıkarmıştır, baskılar yoğunlaştırmıştır. Zaman olmuştur; nisbi demokratik bir hava Türkiye'ye hakim olmuştur. Bütün bunlarda burjuvazinin içinde bulunduğu somut koşullar; Türkiye'nin iç koşulları ve burjuvazinin sırtını dayadığı emperyalizmin koşulları, yani dış dinamikler tayin edici olmuştur. Buna bağlı olarak burjuvaziye karşı mücadelesini giderek yükselten işçi sınıfının ve diğer tüm emekçi sınıf ve tabakaların sosyal muhalefeti tayin edici olmuştur."

Göker, baskıların yüksek olduğu dönemlerde "gündemde yalnızca demokrasi mücadelesi vardır" gibi soyutlamaların içine düşülmemesi gerektiğini, soyut bir demokrasi mücadelesinin, soyut bir anti-faşist, soyut bir anti-emperyalist mücadelenin olamayacağını vurguladı. Mücadelenin bir bütün olduğunu, iktidar mücadelesi, sınıflar arası mücadele olduğunu söyledi. Aykut Göker konuşmasını, "bu mücadelenin tarafları da bellidir. Bir tarafta burjuvazi vardır; bir müttefikler bütünü olarak burjuvazi vardır. Öte yandan başta işçi sınıfı olmak üzere onun müttefiki emekçi sınıf ve tabakalar vardır. Mücadele bunların arasındadır. Bütün mücadele biçimlerimizi, güncel ve uzun perspektifli mücadele biçimlerimizi buna göre saptamak durumundayız" diyerek tamamladı.

Panelin son bölümünde kesin çözümün işçi sınıfı iktidarı olduğu belirtildikten sonra kısa vadede tüm demokratik güçlerin birlikte faşizme ve emperyalizme karşı mücade-

lesinin önemi üzerinde duruldu. Bu açıdan her örgütün en geniş anti-faşist tabanı örgütlemesi göreviyle karşı karşıya olduğu belirtildi. Aykut Göker son bölümdeki konuşmasında son çözümün siyasi olduğunu gözardı etmeden içinde bulunduğumuz koşullarda demokratik kitle örgütlerinin kendi örgütlenmelerini yaygınlaştırmalarının ve demokratik kitle örgütlerinin mümkün olan en geniş bir biçimde bir araya gelmelerinin gerçekleştirilmesinin hâlâ bir görev olarak gündemde bulunduğunu söyleyen Aykut Göker, "Örgütlerimizin yönetimlerine yansıyan siyasi görüşleri ön plana çıkarmamak durumundayız. Asgari müştereklerde, birleşebildiğimiz programlar çerçevesinde anlaşmak ve bir arada hareket etmek durumundayız. Bugün siyasi görüşlerin, siyasi görüş itibarıyla ayrılıkların ön plana çıkartılacağı gün değildir. Bu siyasi görüşlerden taviz verilmesi anlamına gelmeyecektir. Hedef bellidir, müşterek düşman bellidir. Bu müşterek mücadelede, belli bir platform itibarıyla bir araya gelme sorumluluğundayız" dedi.

KESİN ÇÖZÜM İŞÇİ SINIFI İKTİDARINDA

Panelin sonunda faşizme karşı güçbirliğinin zorunluluğunun üzerinde durularak demokratik kitle örgütlerinin sürdürdükleri güçbirliği çalışmalarının olumlu ilk adım olduğu, ancak bunun yeterli olmadığı belirtildi. İşçi sınıfının sendikal hareketinin bu güçbirliğine sırt çevirmiş olmasının büyük bir eksiklik olduğu söylendikten sonra bu konuda çalışmanın sürdürüleceği ve işçi sınıfının ilerici sendikal örgütlerinin bu mücadelede güçbirliğine kazanılması yönünde çaba gösterilmesi konusunda görüş birliğine varıldı.

ANKARA'DA HAVA KİRLİLİĞİ SORUNU

● TUTED GENEL MERKEZİ TEKNİK BÜRO TARAFINDAN HAZIRLANMIŞTIR.

Ankara'da hava kirliliği her geçen yıl daha da ölümcül boyutlara ulaşmakta, Ankara'da yaşayan geniş emekçi kitleleri tehdit etmektedir.

Hepimizin, her gün işe giderken, duvarlarda otobüs, domuş beklerken, evimizi havalandırmak için pencereyi açarken, yanılıp da balkona çamaşır asarken, çarşı pazar dolaşırken kısıacası yaşıntımızın her anında, somut olarak önce ağızımızda, sonra boğazımızda, giderek ciğerlerimizde hissettiğimiz "HAVA KİRLİLİĞİ", her geçen gün tüm canlıların yaşamlarını ölüme tehdit etmektedir.

SINIR ÇOKTAN AŞILDI

Bir takım çıkar gruplarının kâr hesapları uğruna solumak zorunda bırakıldığımız kentimiz havasındaki kirletici çokluğu, onbinlerce insanın ani olarak ölümüne neden olan yoğun hava kirlenmesi için gerekli sınırı çoktan aşmıştır. Durgun hava koşullarının yeterli sürece uzaması ile Ankara halkının kitleler halinde ölümü her an görülebilir. Hava kirliliğinin ölümcül etkisinin yanında, her geçen gün sağlığımızın biraz daha kaybolmasına neden olan uzun süreli zehirlenme etkisi de vardır. Sürekli öksürükler, sık sık çocuk düşürmeler, gereksiz sinirlemeler, halsizlikler, bitkinlikler, boğazlarımızdaki yanmalar, bebelerimizin körpeçik ciğerlerinden çıkan hırıltılar hava kirliliğinin hep bu etkileri yüzünden oluşmaktadır.

Ankara'da hava kirliliğinin büyük boyutlara ulaşması kamuoyunun ve buna paralel olarak "ilgililerin" de ilgisini çekmektedir. Ancak, "ilgililerin" sorunla ilgilenmesi genellikle Ekim aylarında başlamakta, kış aylarında çözüm yolları önerilmekte — ki bunların bilimsel ya da ekonomik olmasına rastlamak çok güçtür — kış sonlarında hararetili tartışmalara sahne olmakta, bahar aylarında kirlilikle birlikte ilgi de azalmakta ve nihayet sorun, yaz aylarıyla birlikte hava kirliliği ortadan kalkınca, gelecek kış tartışılmak üzere dondurulmaktadır.

Bu gelişme, 1960'lardan bu yana günümüze dek izleniyor. Sorun her yıl, yuvarında belirtilen süreklilik içinde, önce havada, sonra ciğerlerimizde somutlaşmış, ancak en son olarak dillerde soyutlaşmıştır. Sorunun dillerdeki yansıması

açıkça göstermelik, bilim ve ekonomi dışı bir nitelik almaktadır.

Hava kirliliği, kentleşmenin ve endüstrileşmenin hızlanması ile ortaya çıkan ve günümüzde acil sorun olarak beliren ve toplum sağlığı açısından büyük bir tehlike oluşturan bir olgudur.

ANKARA'DA HAVA KİRLİLİĞİ VE NEDENİ

Ülkemiz endüstrileşme yönünden ileri düzeyde olmadığından, atmosferin sanayi işletmelerince kirletilmesi birincil önem taşımamaktadır. Buna karşın, başkent Ankara hava kirliliği açısından dünyanın birinci kenti durumundadır. Ankara bir sanayi kenti değil, özellikle hizmet üreten bir kenttir. Ankara'da hava kirliliğinin ölümcül boyutlara ulaşması özel koşullar nedeniyle, kentin topografik ve klimatolojik yapısı nedeniyle ortaya çıkmaktadır. Kaynağında evsel yakıt kullanımı, taşıt araçlarının egzozlarından çıkan kirleticiler bulunmaktadır. Bunların yanısıra, başkent Ankara'nın sağlıksız, plansız ve bir patlama biçiminde kontrolsüz gelişimi, sorunu giderek çözümlenemez boyutlara ulaştırmıştır.

1965 yılında 905.660 olan kent nüfusu on yıl içinde 2 milyonu aşmıştır. Buna paralel olarak, Türkiyeli insanın tüketim toplumu biçiminde geliştirilmesi ve yerli oto-montaj sanayiün sürekli ve giderek artan bir tempoda oto üretimi ile 1965'lerde Ankara'da 50.000 dolaylarında olan moturlu araç sayısı, 1977'lerin sonlarında 175.000'e ulaşmıştır.

Kentin nefes almasını sağlayacak yeşil alanlar ve serbest boşluklar giderek kaybolmaktadır. Sağlıklı bir kentte normal olarak kişi başına 5 m²lik yeşil alan gerekmektedir, bugün başkentimizde kişi başına düşen yeşil alan yalnız 42 cm²dir.

Ankara'daki hava kirliliğinin kaynakları ve oranları kabaca şöyle sıralanabilir:

- * Yakıt-ısınma: % 60 - 70
- * Ulaşım: % 20 - 30
- * Endüstri: % 10

Görüldüğü gibi Ankara'daki hava kirliliğinin iki ana kaynağı evsel yakıt kullanımı ve ulaşım. Hava kirliliği açısından linyite göre çok daha az kirletici özelliğe sahip olan kok, bugün için linyit tüketiminin üçte birinden az tüketil-

mekte ve bu oranın da giderek — sanayiün kok gereksinimi nedeniyle — linyit lehine değişeceği bilinmektedir.

Aslında sorunun kaynağında, devletin yakıt politikası ve yakıtın özel sektörün vurgun ve sömürü alanı içinde bırakılması yatmaktadır. Bu yöndeki çözümlerin gerçekleşmesinde, yakıtın devletleştirilmesi, gerek üretimin ve gerekse dağıtımın devlet eliyle yapılması gerekmektedir. Kente kalitesiz kömürün girilmesi engellenmeli, kullanılan fuel-oil düşük kükürtlü olmalıdır.

NASIL BİR KENTLEŞME?

Hava kirliliğini olumsuz yönde etkileyen bir konu da şu andaki konut politikasıdır. Arsa spekülasyonu, arsa ticareti her geçen gün giderek kolay bir vurgun alanı açmıştır. Ayrıca, kent merkezlerinde kat sınırlamaları siyasal tercihler nedeniyle sürekli arttırılmaktadır. Eski binalar yıkılıp yerlerine 8-10 katlı binalar hatta gökdelenler yükselmektedir. Ve bu gökdelenler övünç kaynağı yapılmış, reklam aracı olarak bile kullanılmıştır.

Ankara'daki konut sayısı 1960'larda 90.000, 1970'lerde 200.000 iken 1977 sonlarında 450.000'i aşmıştır. Kent bu denli yoğunluğu, aldi yapısı, ulaşımı, yakıtı, yeşil alanı, belediye hizmetleri, park yerleri, içme suyu, kanalizasyonu, elektrigi kısıacası çevresi ile destekleyemez duruma gelmiştir.

Ankara halkının % 70'e yakın bir kesimi gecekonduarda yaşamaktayken, kentin merkezi yerlerinde ise nüfus yoğunluğu giderek artmaktadır. Örneğin, Kızılay ve Sıhhiye yöresinde 5 km²lik bir alanda yoğun hava kirliliği vardır. Söz konusu bu yörede 175.000 kişi nefes alıp vermekte, hizmet ve mal üretmektedir.

Bunların yanısıra, yakıtı kaynak olarak ele aldığımızda, kaynak kaybı söz konusudur. Konutlarda gerekli ve yeterli dış cephe kaplamaları olmadığından, ısı kaybı aşırı boyutlara varmaktadır. Ayrıca, konutlardaki dış yüzey/pencere oranı düşük olduğundan ısı kaybı giderek artmaktadır. Isı kaybının yüksek olması, yakıt kullanımını arttırmakta, bu da hava kirliliğini yoğunlaştırıcı bir etken olmaktadır. Her konutta en az üç bacanın bulunması, bu bacaların gerek tasarımları gerekse inşaatlarının hava kirliliğini

azaltıcı yönde yapılmaması, bacalardan çıkan kirleticilerin doğrudan yere çökecek, yayılmalılarını sağlamaktadır. Bu nedenle, her konut için bir tek bacanın hava kirliliğini önleyecek biçimde tasarlanarak yapılması gerekmektedir.

Hava kirliliğine neden olan kirleticileri iki ana grupta toplayabiliriz. Gazlar ve zerrecikler. Aşağıda bu iki tür kirleticilerin sınıflandırılması verilmiştir:

1. Gazlar:

- a) Yalnız gazlar (SO₂, N₂O, HF, vb.)
- b) Buharlar (hidrokarbonlar, vb.)
- c) Kokular (merkaptanlar, vb.)

2. Zerrecikler (Partiküller):

- a) Katı
 - i) Fümeler (Fe₂O₃, NaOH, Silika, vb.)
 - ii) Tozlar (uçucu küller, çimento, vb.)
- b) Sıvı
 - i) Sis (H₂SO₄, H₂NO₃, vb.)
 - ii) Dumanlar

Ankara'nın üzerini kaplayan duman tabakası, güneş ışınlarının etkisini de büyük ölçüde azaltmakta, bitkilerin yaşamına (fotosentez olayına) zarar vermekte ve doğaya özgü ekolojik denge bozulmaktadır.

Kanser yapıcı etkisi iyi bilinen 3,4 benzopyrene maddesi Ankara'nın havasında yüksek oranlarda bulunmaktadır. Günde bir paket filtreli sigara içen bir insan söz konusu maddeden günde 60 µg. alırken, Ankara'da nefes alan herkes, aynı maddeden günde 70 µg almaktadır.

Dünya Sağlık Örgütü'nün (WHO) hazırladığı standartlarda, "süreklili karşı karşıya kalma durumlarında" metreküpte 60 µg SO₂ (kükürt dioksit) ve 40 µg zerreciklere izin verilmektedir. Ankara'da daha 1968 yılında havadaki duman oranı, "çok aşırı" olarak kabul edilen oranın 5 katına çıkmıştır. Geçtiğimiz yıl bir kaç kez, havadaki SO₂ oranı, WHO'nun verdiği standartların 35, hatta 40 katına ulaşmıştır. Sorun ciddidir.

CİDDİ BİR ÇALIŞMA YAPILMIYOR

Ankara'da yaşayanlar şu gerçeği iyi bilmelidir. Ülkemizde hava kirlenmesine karşı, yetkili merci ve kuruluşlarca hiç bir ciddi ve kalıcı çalışma yapılmamıştır ve yapılmamaktadır. Yapılan tek şey, her gün soluduğumuz kentimizin bu kirliliğini bilimsel dayanaklardan yoksun ölçümlerle saptamaktır. Ayrıca, dağlara vantilatör ve kentin üzerine borular yerleştirme, arazileri siyaha boyama, ev bacalarına filtre takma gibi soruna, gerçekçilikten uzak, özünde halkın gözünü boyama amacını güden önerilerle yapılmaktadır. Bununla birlikte, hava kirliliği sorununa da geri ve çarpık Türkiye kapitalizminin yapısına uygun "çözümler" getirilebilir. Sorun bir kâr ve vurgun pazarı olarak kullanılabilir. Şöyleki; ya-

rın aynı, Tekel, Kömür İşletmeleri, Et-Bahk Kurumları ve tüp gaz bayileri önünde oluşan kuyruklar gibi, "temiz hava" satan, "bacalara filtre" satan, ya da "maske" satan işyerleri (!) önünde kuyrukların olmayacağını kimse söyleyemez.

Tüm bu, ve buna benzer önerilerde, önce havanın kirlenmesine izin verilir, daha sonra da kirlenen havayı temizleme yoluna gidilmektedir. Nedense özünde halkımıza çok daha ucuza mal olacak, havayı kirletmeden önce önleme yolları hep gözardı edilmektedir. İnsanı önce hastalandırıp, sonra tedavi etme yoluna giden sağlık politikasında da aynı yaklaşım görülmektedir. Soruna, halkın çıkarlarına uygun önerilerle yaklaşmak sistemin gereği yapılmamaktadır.

Hava kirliliği Ankara'da yaşayan geniş emekçi kitlelerin, özellikle dar gelirli halkın sağlığını tehlikeye sokar duruma gelmiştir. 1960 ile 1977 yılları arasında Ankara'da kanser ve akciğer hastalıkları oranı 10 kat artmıştır. Durgun hava koşullarının bir, iki gün sürmesi ise, ani kitle ölümlerine yol açabilecektir. Buna karşın, sorunun boyutları, yapılan ölçümler kamuoyundan gizlenmekte, halkın sağlığı hiçe sayılarak, hiç bir ciddi ve gerçekçi önlem alınmamaktadır.

1977 genel bütçesinde, örneğin Milli Savunma Bakanlığı bütçesi % 19.5 oranında bir yer tutarken, Sağlık ve Sosyal Yardım Bakanlığının genel bütçe içindeki payı % 3.0, Sosyal Güvenlik Bakanlığının ise % 0.02'dir. Ankara'nın havasının temizlenmesi için de bütçede 5 milyon gibi gülünç bir meblağ ayrılmış, bu da kullanılmamıştır.

KISA VADELİ ÇÖZÜMLER VARDIR

Hava kirliliği Ankara'da yaşayanlar için yazgı değildir. Öncelikle Ankara'da yaşayanlar diğer tüm sorunlarına sahip çıkacakları gibi, hava kirliliği sorununa da sahip çıkmalıdır.

Tehlikenin önemli ölçüde giderilmesini sağlayacak kısa vadeli önlemler yok değildir. Bunları şöyle özetleyebiliriz:

* Kent içi yoğunluk artışının önlenmesi, yeni yapılacak binalara kat sınırlamasının kesinlikle uygulanması,

* Arsa spekülasyonunu önleyici girişimlerde bulunulması,

* Gecekondu ve sobalı konutlara kok kömürü, kaloriferli apartmanlara ise koklaştırılmış veya düşük kükürlü linyit ya da fuel-oil sağlanması,

* Tüm yakıtların gerek üretiminin ve gerek satışının devlet eliyle düzenlenmesi,

* Biran önce dumansız yakıt üretimine geçilmesi, üretim kapasitesinin yeterli düzeye ulaştırılması,

* Dumansız yakma için gerekli, brülör ve baca tasarımlarının geliştirilmesinin özendirilmesi,

* Çok büyük binaların ve büyük devlet kuruluşlarının bacalarına en gerçekçi ve ekonomik arıtma birimlerinin konulması ve denetiminin yapılması,

* İmar Yönetmelikleri ile yapılarda daha iyi ve etkin yalıtımın uygulanması ve böylelikle yakıttan da tasarrufun sağlanması,

* Kalorifer ateşçilerinin eğitimlerinin, çok daha geniş, yaygın ve ciddi bir biçimde ele alınması,

* Kent içi ulaşımda kitle ulaşım araçlarının artırılması, özel oto trafiğinin sınırlandırılması,

* Kent içindeki lastik imalathanelerinin ve benzeri havayı yoğun bir biçimde kirleten işyerlerinin vakit kaybetmeksizin kent dışına aktarılması,

* İleride kesinlikle kurulacak olan kent içi metro ağının, vakit geçirilmeksizin tasarımlarının yapılması ve ciddi bir biçimde konunun ele alınması,

* Kentin büyük bir kesimini içine almamakla birlikte, merkezi ısıtma sistemleri için bir an önce kararlı girişimlerde bulunulması,

* Ankara'da ve diğer kentlerde kurulacak merkezi bir ölçüm ağı ile hava kirliliğinin sürekli ölçümü ve halkın kirlilik derecesinden haberdar edilmesi,

* Zaman zaman kitle ölümlerine yol açabilecek boyutlara ulaşan kirliliğin, bu ölçüm ağı içinde sürekli denetimi ve meteorolojik verilerle birlikte önceden tahmini ve bunun aynı her gün bir kaç kez verilen hava raporları gibi kamuoyuna duyurulması,

* Acil durumlarda, halkın soba ve kaloriferleri söndürmesi, trafiğin kısıtlanması, hatta gerekli olmayan hallerde sokağa çıkılmamasını sağlayacak alarm sisteminin geliştirilmesi gerekmektedir.

Tüm bu önlemlerin yanısıra, sürekli kontrolü sağlayacak, sağlıklı ölçüm olanaklarına sahip, merkezi bir denetim bürosunun yetkilendirilmesi zorunludur.

KESİN VE KÖKLÜ ÇÖZÜM SİNİFSALDIR

Hava kirliliğini, Türkiye'nin diğer sorunlarından ayırmak olası değildir. Bu ve benzeri tüm sorunlar ancak, bilim ve teknolojinin tekellerin malı olmaktan çıkmasını, ulusal kaynakların halktan yana kullanılmasını, üretim araçları üzerindeki özel mülkiyetin kaldırılmasını, geri ve çarpık kapitalizmin, emperyalizmin insan sağlığına uzanan kollarının kesilmesini içeren çözüm yollarına sahiptir. Bu nedenledir ki kesin ve köklü çözüm sınıfsaldır.

Hava kirliliği ve benzer tüm sorunlara karşı mücadele, en geniş bağımsızlık, demokrasi mücadelesinden ayrılmaz. Bir başka deyişle, "politik kirlenme" önlenmeden, hava kirliliğini köklü ve kalıcı bir biçimde önlemek olası değildir.

Bütçe ve katsayı

MUSA ÖZDEMİR / Sayıştay Denetçileri Derneği Başkanı

1978 Yılı Bütçe Yasası tasarısı hazırlandı. Toplam 2 milyon civarındaki memuru, emeklileri, onların dul ve yetimlerini yakından ilgilendiren katsayının bu yıl artırılmaya çağını Maliye Bakanı şimdiden açıkladı. Kamuoyunda uzun boylu tartışılacağı kuşkusuz olan katsayı sorununu tek başına ele almamak gerekir. Devleti, planı, programı ve bütçeyi bir bütün olarak ele almak ve katsayıyı da bu bütünsellik içinde değerlendirmek daha doğru olur.

Devlet, ekonomik erki elinde tutanların, siyasal erki de ellerinde tutmaları ve kendi çıkarlarını koruyacak örgütlenme biçimidir. Sömürülen sınıfların boyunduruk altında tutulması giderek güçlenip, karmaşık bir önlemler zincirini gerekli kıldıkça, ekonomik gelişmeye uygun olarak devletin görevleri de değişir ve pahalılaşır. Çünkü devlet, egemenliğini sürdürmek ve iktidarını korumak için bir baskı aracı olma niteliğinin yanısıra, yönettiği topluma bazı sosyal ve ekonomik olanaklar yaratma görevini de üstlenir. İç ve dış güvenlik, adalet işlerinin yanısıra eğitim, ulaştırma, sağlık hizmetleri de devletin görevi olur. Bu nedenle günümüzde devlet, kamu hizmetlerini yürütürken ekonomik faaliyetlerin de içine girmiş, üretim araçlarına sahip olmuştur.

Yöneten egemen güçler ile yönetilen çalışanların mücadelesini bir yandan devlet kapitalizmini, bir yandan sosyal hukuk devletini doğurmuştur. Ekonomiyi ve toplumu yönlendirmek için yeni kurumlara gerek duyulmuş ve plan fikri gelişmiştir. Ülkenin uzun vadeli plan ve yıllık programları çerçevesi içinde belli hedeflere doğru kalkınması için gerekli planların hazırlanması kaçınılmaz olmuş, plan pilava karşı zafer kazanmıştır. 1961 Anayasasının 41 ve 129. maddeleri ile bu Türkiye'de de somutlaşmıştır. Ülkenin doğal, beşeri, ekonomik ve her türlü kaynak ve olanaklarını tespit etmek, izlenecek ekonomik ve sosyal politikayı ve hedefleri bunlara göre tayin etmek zorunluğu doğmuştur. İşte bu görevleri yerine getirmek amacı ile 1965 yılında Devlet Planlama Teşkilatı kurulmuştur. Yönetebilmek, yönlendirebilmek için tüm kaynakları bilmek gerekeceğini anlayan sermaye sınıfı, uzun dönemli kalkınma planları hazırlamaya başlamıştır.

Planı yaşama geçirebilmek, yani kaynakların nerelerde, ne zaman en kârlı kullanılacağını saptamak için, yıllık programların hazırlanması gerekmiştir. Tabii programlanan ekonomik, politik, kültürel hedeflere ulaşmak için paraya gereksinim vardır. İşte burada karşımıza "devlet bütçesi" çıkmaktadır. Devletçe giderlerin saptanması, bu giderleri karşılayacak gelirin toplanması, arada bir açık kalırsa iç ve dış borçlanma ile bunun sağlanması için yürürlüğe konan ayrıntılı bir belgedir meşhur devlet bütçesi.

Gelirlerinin büyük çoğunluğu ücretlilerden alınan bu bütçenin üç temel gideri vardır: a) Cari harcamalar (personel giderleri, büro kırtasiye giderleri gibi), b) Yatırım harcamaları (yıllık programlarda yer alan projelerin giderleri) c) Transfer harcamaları. Memurlara ödenen aylıklar bütçenin cari harcamalar bölümünde yer alır. Aylıkların hesaplanmasına esas olan katsayı da keza bu bütçe ile saptanır. Şimdi bu katsayı sorununu biraz daha ayrıntılı inceleyebiliriz.

Katsayının ne olduğu, kime ne getirdiği, bundan sonra ne olacağı sorularına sağlıklı yanıt verebilmek için, öncelikle yasal düzenlemeye ve onu yaratan zorunluklara, gerekçelere eğilmek gerekmektedir. Bunun başlangıç noktası ise Anayasadır. Hazırlandığı koşullara ve günün ekonomik-sosyal durumuna göre oldukça ileri ve demokratik nitelikte olduğu tüm yurtseverlerce kabul edilen 1961 Anayasasının 117. maddesi "memurların nitelikleri, atanmaları, ödev ve yetkileri, hakları ve yükümleri, aylık ve ödenekleri ve diğer özlük işleri kanunla düzenlenir" buyruğunu vermiştir. Dünyadaki ve ülkemizdeki sosyo-ekonomik gelişmeler de dikkate alınarak, tüm "çalışanlara" sendika kurma hakkı 46. maddede verilmiştir. Bu iki maddenin Anayasa'da yer alışı amaçları açıktır: a) Memurların ekonomik, demokratik, politik hakları, yürütmenin keyfine ve insafına terk edilemez. b) Askerlere ve polislere dahi sendikal örgütlenme hakkının tanındığı bir dünyada, kamu görevlilerine sendika hakkı tanımayan 7 ülke (evet biz dahil 8 ülke) arasına girmek çağdaş ve gerçekçi değildir *. İşte Anayasamız bu iki ilkeyi getirerek, bunun gereğini yasama ve yürütme organlarına bırakmıştır.

1961 yılından 1970 yılına dek devlet memurları yasası olarak eski yasalar uygulanmış, sendikal hak ise hem memurlar tarafından yeterince sahip çıkılmadığı, hem de siyasal iktidarlarca yozlaştırıldığı için güdük işlemiştir. 1965 yılında "reform yasası" olarak hazırlanıp ancak 1970 yılında yürürlüğe girebilen 657 sayılı Devlet Memurları Yasası ise, Anayasa'nın yukarıda anılan iki buyruğuna gerekli anlam ve işlerliği vermemiştir. Ne memurların ekonomik ve demokratik hakları, ne de sendikal hakları, Anayasasının ruhuna göre düzenlenmemiştir. Sendikal hakkı, 22. maddedeki bir tümce ile dernek anlayışına indirgeyen yasa koyucu,

memur aylıklarının da bütçe aracılığı ile, yürütmenin insafına bırakmıştır. Gelişen toplumsal bilinçlenme ve bir milyonluk memur kitlesinin ileride bozuk düzenle vereceği örgütlü mücadelelerin kaçınılmazlığı, 12 Mart zihniyetini ürktürmüş ve 1971 yılında Anayasa'nın 46. maddesinde yapılan değişikliklerle memurların sendika kurma hakları elinden alınmıştır. Halkın oyları ile kabul edilen Anayasa'da, halk oyuna başvurmadan yapılan bu değişiklik, 657 sayılı yasaya da yansıtılmıştır. 23.12.1972 gün ve 2 sayılı yasanın 22. maddesi yürürlükten kaldırılmıştır. Bir milyonluk memur kitlesinin ve ailelerinin örgütlü mücadelesini doğmadan boğazlamak, siyasal iktidar için hiç de zor olmamıştır. Çünkü sendikal hak, "hak verilmez alınır" gerçeği ile sağlanmamış, 1961 Anayasası'nın ve işçilerin örgütlü mücadelesinin bir sonucu olarak kendiliğinden verilmiştir ve memurlar buna sahip çıkamamıştır.

Katsayıyı düzenleyen yasal hükümlere ise, 1970 yılından bu yana dokunulmamıştır. Bunun nedeni açıktır. İktidar bu olanakla dilediği zaman memur ve emeklilerin aylıklarını dondurmak veya düşük tutmak yetkisini elinde tutmak istemektedir. Her ne kadar 1970 yılında çıkan 657 sayılı yasa bugüne dek hayli değişikliklere uğrayarak nihayet 1897 sayılı yasa haline gelmiş ise de, katsayı ile ilgili 154 ve 155. maddeler hiç değişmemiştir. Çünkü bütçe aracılığı ile sağlanan olanakın kötüye kullanılmasını ve 154. maddedeki ilkelerin yaşama geçirilip geçirilmediğini denetleyen yoktur. Katsayı saptanırken her yıl; a) Ülkenin ekonomik gelişmesi, b) Genel geçim koşulları, c) Devletin mali olanakları gözönünde bulundurulur hükmü iyi niyetli bir yasa metni olmaktan ileriye götürülememiştir. Demokratik kitle örgütleri, dar ve sınırlı olanakları ile gerçekleri ortaya koymak isterken, siyasal partiler ve işçi sendikaları yeterli çabayı göstermemişlerdir. Bunun doğal sonucu olarak katsayı, hep "devletin mali olanakları" şalının altına gizlenmiş, ekonomik gelişme ve geçim koşulları dikkate alınmamış, katsayı ya çok düşük saptanmış veya dondurulmuştur. Bunun sonucu olarak, yasanın 154. maddesindeki üç ilke dikkate alınarak, her yıl bütçe yasası ile saptanan katsayı, 1970 yılından 1973 yılına kadar 7 olarak kalmıştır. 1976 yılında ise 9'dur. Oysa, 1970 yılında 7 olan katsayının, 1973 yılında 10, 1974 yılında 12, 1975 yılında 14, 1976 yılında 17 olması gerektiğini, devletin resmi rakamları ve Devlet Planlama Örgütü kabul etmektedir.

Katsayının ne olduğunu, sosyal ve ekonomik açıdan böylece işledikten sonra bugünkü somut durumu ele alabiliriz. IMF'nin önerisini benimseyen iktidar, 1978 yılında da katsayının 12 olacağını açıkladı. Aslında katsayının 15, hatta 17 olmasının, özellikle düşük maaşlılara, fazlaca birşey sağlamadığını, şu küçük tabloda görmek mümkündür:

Derece	Katsayı		Artış	Katsayı	
	12	15		17	Artış
	ele geç.	ele geç.		ele geç.	Artış
1/1	5 470	6 391,30	921,30	7 041,70	1 571,70
4/1	3 777	4 777,25	1 000,25	5 045,00	1 268,00
7/1	2 799	3 420,15	621,15	3 651,20	852,20
10/1	2 080	2 543,20	463,20	2 793,90	713,90
12/1	1 803	2 225,10	422,10	2 396,80	593,80

Evli 2 çocuklu devlet memurunun yan ödemeler hariç eline geçebilecek net aylığa göre düzenlenen bu tablo da göstermektedir ki, tek katsayı sistemi, adil, sosyal, sağlıklı

ve yeterli değildir.

Memurların % 70'inin 12 ve daha aşağı derecelerde çalışması, üst derecelerde yan ödeme puanlarının daha fazla olması, her katsayı artışının gösterge tablosundaki yelpazeyi daha da açması, yargıç, subay, öğretim üyesi, genel müdür, vali vs. gibi birçok memurun + 50 ve + 200 gibi gösterge üstü rakam alması, katsayının memurlar arasındaki aylık farklılığının daha adaletsiz ölçüde artmasına da yol açmaktadır.

Katsayı sistemi bugüne dek memur yararına çalışmadığı gibi, bundan sonra da çalışmayacaktır. Katsayı anlamını yitirmiştir. Ancak bunlara rağmen geçici çözümleri memur lehine çevirmek, bu yönde mücadele vermek, yeni haklar almak demokratik ve sendikal haklar mücadelesinin bir parçası olduğundan bu yöndeki yasa değişiklikleri için çaba harcamak, demokratik kitle örgütlerinin güncel görevi olmalıdır. Kanımca bugün somut talepler olarak şunlar ileri sürülmelidir:

a- Katsayının saptanmasında yasadaki ilkelerin tam ve doğru olarak dikkate alınmasının yanısıra, gösterge tablosu daraltılarak yeniden düzenlenmelidir.

b- Yan ödemeler ve gösterge üstü rakamlar kaldırılmalıdır.

c- Tek katsayı yerine, birden fazla katsayı uygulanmalıdır.

d- Devlet Memurları Yasasının sosyal haklar bölümünde yer alan ve memurlardan yana olan hükümler (yiyecek, giyecek, aile yardımı, konut gibi) uygulamaya geçirilmelidir.

e- En az geçim indirimi değil, sadece ücretlilerin yararlanacağı özel indirim, asgari ücret düzeyine çıkarılmalıdır.

Ancak, tüm bu önlemlerin savunulmasının yanısıra, altı çizilmesi gereken gerçek unutulmamalıdır. Gerek katsayı, gerekse onunla birlikte ele alınacak bu öneriler, memurların yaşamlarını sürdürebilmek için geçici çözümlerdir. Memurların gerek ekonomik, gerek demokratik hakları açısından insanca yaşama olanaklarına kavuşabilmeleri ise, toplu sözleşme ve grev haklarıyla donatılmış sendikal hakkın alınmasında yatmaktadır.

Yazının başında da açıklandığı gibi, katsayı sorununu plan-program-bütçe sorunundan soyutlamak, memurlara dar hedef göstermek gibi yanlış bir sonuç yaratabilir. Bunu önlemek için, 1978 yılı bütçesinin eleştirileri sırasında şu konulara da gerekli titizlikle eğilmek gerekir: Bütçe yasası ile mali yılda uygulanmayacak yasa hükümlerinin durumu ele alınmalıdır. İç ve dış borçların önem ve anlamı araştırılmalıdır. Kurumlara ayrılan ödeneklerin (eğitim, savunma, emniyet, bayındırlık, sağlık) sınıfsal analizi yapılmalı, nedenleri açığa çıkarılmalıdır. Yatırımların niteliği, niceliği ve bölgesel dağılımı somut olarak gündeme getirilmelidir. KİT'lerin durumu ve bütçeden yapılan transfer ödemeleri, somut sonuçlarıyla anlatılmalıdır. Bütçe gelirleri ve vergilendirilmeyen gelir kaynakları, toplumsal bir yaklaşımla sergilenmelidir.

Kısacası, bütçe eleştirilerini katsayıda yoğunlaştırmak yerine, bütçe-program-plan ilişkileri, sınıfsal içeriği ile kitlelere tanıtılmalıdır. Bütçelere bu boyutta yaklaşım, sendikal mücadeleyi daha da güçlendirecektir. Unutulmamalı ki memurun yazgısını da, toplumun yazgısını da, aynı güçler çizmektedir.

* Bkz. Mali Hukuk Dergisi, Sayı 40, Doç. A. Işıklı

Dünya sendikal hareketi ve teknik elemanların ekonomik-toplumsal konumu

● Dünya sendikal hareketi içinde teknik elemanların konumu gittikçe artan bir önem taşıyor. Dünya Sendikalar Federasyonuna bağlı örgütler, mühendis, idari personel ve teknisyenlerin, gelişen ekonomik ve sosyal koşullar içindeki yeri konusunda yeni çalışmalar sürdürüyorlar. Geçtiğimiz günlerde, Alman Demokratik Cumhuriyeti'nde düzenlenen 'Halle Konferansı', bu alandaki çalışmalardan biri. Dünya Sendikalar Federasyonu WFTU'nun haftalık bülteninde, 'Halle Konferansı'na ilişkin olarak şu görüşler yer alıyor: ●

Günümüz dünyasında bilimsel ve teknolojik ilerlemenin gelişmesi üretimde önemli değişiklikleri de beraberinde getiriyor. Bu olgu birçok önemli değişiklik arasında mühendisler, idari personel (denetleyici) ve teknisyenlerin (MİPT) ekonomik toplumsal konumlarında da yansımaları buluyor.

Çağdaş toplumda bu kesimlerin oynadığı toplumsal rolün ne olduğunun belirlenmesi önem kazanıyor. Ayrıca bu gelişmeler MİPT'lerin çıkarlarının sendikalarca savunulmasını gerekli kılıyor ve kendi aralarında olduğu kadar, işçilerle birlikte örgütlenme bir sorun olarak belirleniyor. Ayrıca meslek içi eğitimin de bir sorun olarak ortaya çıkması sözkonusu.

Tüm bu sorunlar 4-6 Ekim 1977'de Demokratik Alman Cumhuriyeti'nde düzenlenen, deney aktarımını amaçlayan bir konferansta tartışıldı. Kısaca 'Halle Konferansı' diye anılan toplantı, Demokratik Alman Cumhuriyeti Kimya, Cam ve Seramik Endüstrisi İşçileri Birliği tarafından düzenlendi.

Böylesine özgün bir sendikal eylem konusunda yapılan konferansın gereği, kimya işkolundan 21 ülkenin sendikalaşmış delegelerinin katılımıyla ortaya çıktı.

Toplantıya şu ülkeler katıldı: Cezayir Demokratik

Halk Cumhuriyeti, Avusturya, Bulgaristan, Şili, Çekoslovakya, Mısır Arap Cumhuriyeti, Fransa, Demokratik Alman Cumhuriyeti, Macaristan, Hindistan, Irak, İtalya, Japonya, Norveç, Polonya, Portekiz, Romanya, İsviçre, Suriye Arap Cumhuriyeti ve SSCB.

Gelişmiş kapitalist ülkeler ve üçüncü dünya ülkeleri söz konusu edildiğinde, gerek ülkelerin kalkınmışlıklarının farklılığı, gerekse sendikaların gücünün ve etkinliğinin aynı düzeyde olmaması nedeniyle bir genelleme yapmanın olanaksızlığı konferansta ortaya çıktı.

Günümüzde, MİPT'lerin toplumsal ve ekonomik yaşamda güvenceli bir yer almalarının birincil koşulu, sosyalist ülkelerde bir gerçeklik olan, üretim araçlarının kamu mülkiyetinde bulunmasıdır.

Halle Konferansı'ndaki deney aktarımı, bu nedenle farklı koşulların incelenmesi olarak şekillendi. Sosyalist ülkelerde üretim sürecinde bilimin kullanılması hızla gelişmektedir. Örneğin, bu ülkelerde ekonominin her kesiminde MİPT'lerin sayısı sabit bir artış göstermektedir, Kapitalist ülkelerde ise, çalışanların bu bölümü, ücretlilerin bir kesimi olarak kâr kanununun işlemesinden hergün daha çok etkilenmekte, günümüzün bunalımları ve işsizlik tarafından şiddetle tehdit edilmektedirler.

Üçüncü dünya ülkelerinde ise, durum daha da farklı bir görünüm kazanmaktadır. Yeni teknolojilerin uygulanması, meslek içi eğitim eksikliğinden kaynaklanan idari personel yetersizliği sorununu ortaya çıkarmaktadır.

Şüphesiz MİPT'lerin çıkarlarının savunulması mevcut koşullara göre değişebilir. Ancak değişmeyen, çalışanların bu bölümünün daha sorumlu bir rol oynamaya itilmesi ve günümüz dünyasında bu sorunun çözümüne, sürekli gelişen teknoloji ve bilimsel kazanımlara paralel olarak daha da büyüdüğüdür.

YEREL YÖNETİMLER VE KENT SORUNLARI

ARIF ŞENTEK / TUTED Yayın Kurulu Üyesi

11 Aralık yerel seçimleri, gittikçe ağırlaşan bir ekonomik ve siyasal ortam içinde yapıldı. Kaynağını kapitalizmden alan sayısız sorunun somutlaştığı, yaşandığı kentler, yerel seçimler dolayısıyla bir kez daha yoğun tartışmalara konu oldu. Burjuvazi kendi yarattığı sayısız kentsel soruna, sözde çözümler önermeğe uğraştı.

Binlerce Vietnamlı yurtseverin katili, eski ABD Savunma Bakanı Mc Namara, Dünya Bankası baş yöneticisi olarak 1975 yılında, dünya kapitalistlerini kentsel sorunlar üzerinde düşünmeğe çağırıyor ve şöyle diyordu:

"Kentleri bir çığ gibi saran sorunlarla, özellikle gece kondular ve buralarda yaşayanların sorunlarıyla uğraşmak, bunlara çözüm bulmak zorundayız. Eğer biz bunu yapamazsak, kentlerde yaşayan yoksullar bizimle uğraşmağa başlayacaklardır."

Mc Namara'nın ülkemizdeki sınıfdaşları da kentsel sorunların bugün vardığı boyutların, kendi iktidarlarına yönelen bir tehlikeyi içerdiğini iyi kötü fark ediyorlar. Ve bu sorunlara çözümler getirirken, kapitalizmin baş kuralını unutmadan, yani her türlü koşul içinde gene kendi kârlarını maksimize ederek çözümler getirmeğe uğraşıyorlar. Boğaz köprüleri yapıyorlar, metro projeleri, kanalizasyon projeleri hazırlatıyorlar, yollar, meydanlar açıyorlar, gecekondulara tapu dağıtıyorlar. Burjuvazi böylelikle bir yandan kendine yeni iş alanları açarken bir yandan da kent yoksullarının burjuvaziyle uğraşacakları günü geciktirmeye çalışıyor. Ama, burjuvazinin, kentsel sorunlar söz konusu olduğunda suçu üzerine atabileceği bir 'suç ortağı' da var: Yerel Yönetimler...

Bugün ülkemizde yaygın kani, kentsel sorunlardan belediyelerin, hatta daha da yaygın, belediye başkanlarının sorumlu olduğu yolundadır. Ve belediyeler, belediye başkanları da bu kaniya pek karşı çıkmadan, kentsel sorunlara çözümler getirmeğe çalışmaktadırlar. Sonunda belediye başkanları çaresizliklerini ilan etmekte, merkezi yönetimin yerel yönetimler üzerindeki baskısının kendilerine sorunları çözebilecek olanakları tanımadığını belirtmektedirler. Oysa çözümsüzlük, çaresizlik, kapitalizmin kendisinden kaynaklanmaktadır. Geçtiğimiz dört yıl içinde, özellikle büyük kent belediyelerindeki gelişmeler, bu konuda zengin deneyimler getirmiştir.

Öte yandan, geçtiğimiz dört yılın deneyimleri, belediyelerin sanıldığı kadar da çaresiz olmadığını göstermiştir. Emekçi halktan yana girişimlerde bulunan yerel

yönetimler, görevlendirdikleri yurtsever teknik elemanların da katkılarıyla, mevcut düzenin koşulları içinde bile bazı olumlu sonuçlara ulaşılabileceğini gösterebilmişlerdir. Geçtiğimiz dönem, İzmit ve Ankara belediyelerinde sürdürülen çalışmalar, bu konuda önemli birer örnektir. Kuşkusuz, hiç bir belediye veya başkanı kenti kapitalizmin pisliklerinden arındırıp sağlıklı bir fiziksel ve sosyal yapıya kavuşturamayacaktır. "Sistem içinde vaha" yaratılamayacaktır. Ama işçi sınıfı ve emekçilerle tutarlı bir bütünlük içinde davranabilen yönetimlerin, kapitalizmin dayattığı koşullar içinde bile olumlu kazanımlar elde edebildiği, kapitalist batı ülkelerinde, özellikle işçi sınıfı partilerinin yerel yönetimlere ağırlıklarını koyduğu Fransa ve İtalya'da yaşanan bir gerçektir.

Türkiye'de 1973 yılından bu yana belediyeler ve kent yönetimi konusunda önemli bir tartışma ortamı gelişmiş, bir bilim adamımızın deyimıyla "toplumcu belediyeçilik anlayışı ortaya çıkmıştır." Son seçimler dolayısıyla bazı siyasal partilerin yerel yönetimler için yayınladıkları program önerileri de bunu göstermektedir. Bu program önerilerinde; yerel yönetimlerin, merkezi yönetimin mali ve idari vesayetinden kurtarılması, kentlerde stratejik mal ve hizmetlerin belediyeler eliyle üretilmesi, belediyelerin konut sorununa çözüm getirici girişimlerde bulunması, kentlerde belediyeler eliyle toplu ulaşımın geliştirilmesi, belediyelerin beslenme, sağlık, eğitim, kültür ve sanat alanlarında daha etkin girişimlerde bulunması istenmektedir. Daha önceleri bu konularda söylenenlerin ötesinde, bu kez geliştirilen program önerileri, kentsel konularında uzmanlaşmış teknik elemanların yulardır söylediği gerçekçi çözüm boyutlarını da taşımaktadır. Özellikle büyük kentlerde, böyle bir program önerisiyle seçimlere giren adayların çoğunlukla yönetime gelmiş olması, bu açıdan olumludur.

Ancak unutulmaması gereken bir başka temel gerçek var. Bir program, teknik düzeyde ne kadar olumlu yönler taşırsa taşırsın, böyle bir programı gerçekleştirecek siyasal gücün sınıfsal yapısına bakmak gerekir. İşçi sınıfı ve emekçilerin yararına sonuçlar verebilecek bir programı, ancak işçi sınıfı ve yandaşlarının siyasal örgütlenmesi gerçekleştirebilir. Geçtiğimiz son dört yılın yaşadığımız genel ve yerel düzeydeki siyasal deneyimleri, bu gerçeği de ortaya koymuştur.

PTT tesisatçıları sesleniyor...

Bizler P.T.T. İzmir Teşkilatında teknisyen olarak çalışan işçileriz. İşçiyiz dedikse bu, bizim içinde bulunduğumuz koşullar ve bilincimiz için böyledir. Yoksa işveren durumundaki P.T.T. bizleri memur adı altında, binbir çeşit ekonomik ve demokratik kısıtlamalar altında çalıştırmaktadır. Yaptığımız iş, belirli bir ihtisası gerektirmekle birlikte tamamen kol gücüne dayanmaktadır. İşverenin bizi memur sayması, sürahiye armut demek gibi komik bir durumdur. Bizler uzun süre, yok genel hizmetlerde mi kalalım, teknik hizmetlere mi geçelim, Personel Kanununda katsayı şu olursa maaşım bu olur, kadrom şöyle, böyle vs. diye oyalandık. Oysa artık, işçi sınıfı içinde zaten var olan sınıf dayanışması giderek bilincimize çıkmakta ve işçi sınıfımızın mücadelesinde onun bir parçası olarak daha aktif bir biçimde yer alma noktasına gelmekteyiz. Bugün için TÜTED'de örgütleniyoruz. Ancak sendikal haklarımızı mutlaka alacağımızı ve DİSK içinde biz P.T.T. işçileri de mutlaka

işçi sınıfımızla kenetleneneğimizi çok iyi biliyoruz.

TÜTED Haberler Gazetesinde yayımlanması için bu mektubu gönderiyoruz. Biz "memurların!" çalışma koşullarını gösteren bir kaç fo-

toğrafi da mektubumuza ekledik. Kravat yerine tulumlarımız ve çıplaklığı ile nasıl memur! olduğumuza herkes görsün. Saygılarımızla...

PTT İŞÇİLERİ
İZMİR

TÜTED ŞUBE VE TEMSİLCİLİKLERİ

TÜTED ŞUBELERİ: Cemal Gürsel Cad. No. 23-c/1, ADANA • Mithatpaşa Cad. 28/24, Yenişehir, ANKARA • Atatürk Cad. Ege İşhanı Kat 4 D.5, ANTALYA • Yedi Mart Otelî Yanı, ARTVİN • TÖB-DER Aydın Şb. Eliyle, AYDIN • Cemal Bayseferoğulları Şerbetçi Pasajı No: 168, BİTLİS • Tahtakale Veziri Cad. Kent İşhanı Kat: 4 No: 410, BURSA • Cumhuriyet Meydanı Cumhuriyet Apt. D:5/B, ÇANAKKALE • Gürcan Mah. 738 Sok. No: 5/A Müh. Lokali, DENİZLİ • Yeni Şehir Mah. Kurt İsmail Paşa 3. Sok. Çiğdem Apt. Kat:1 No:3, DİYARBAKIR • Fevzi Paşa cad. Avrupa Pasajı Kat 2/21-22, ERZİNCAN • 27 Mayıs Cad. Eskişehir Pasajı Kat: 2, ESKİŞEHİR • Şahin Pasajı Kat: 2 No: 10, FATSA • Aliveli İşhanı Kat: 6 No: 707, GAZİANTEP • Fevzipaşa Cad. No: 5/B, GİRESUN • Belediye Sarayı Altı No: 2 (PK: 43), HOPA • Mareşal Çakmak Cad. Çınar Apt. No: 44-B/12, İSKENDERUN • Abdülhak Hamit Cad. No: 25 Kat: 4 D: 5, Taksim - İSTANBUL • 1487 Sok. No: 17 Kat: 2 D: 7, Alsancak - İZMİR • Fethiye Cad. 52/A, İZMİR • İstasyon Cad. Esnaf Site i No: 103, Ereğli - KONYA • Küpçeğiz Mah. Adalet Sok. No: 25 (Yardım Sevenler Derneği Binası), KASTAMONU • Ahmet Paşa Cad. Çiğdem Sok. No: 2, KAYSERİ • Nurettin Bayram, Teknik Ziraat Md.lüğü, KIRŞEHİR • Şahin Atılğan, Ticaret İşhanı, Kat: 1 No:3, MALATYA • Çarşı Mah. Dumlupınar Cad. No: 11, MANİSA • Çankaya Mah. 93. Sok. No: 19/2, MERSİN, • Sivas Cad. Yürür İşhanı No: 5/2, ORDU • Ulugazi Mah. Kaptanağa Cad. No: 14, SAMSUN • Genel-İş Hanı Kat: 4 No: 27, SİVAS • Şelale Cad. No: 144, TARSUS • İnönü Cad., TUNCELİ • Cumhuriyet Cad. Soydan Sağlık İşhanı Kat: 2, VAN • TMMOB İnşaat Müh. Od. Temsilciliği eliyle, Vakıf İşhanı Kat: 2, ZONGULDAK •

TÜTED TEMSİLCİLİKLERİ • Vedat Açar, YBD 7/4 Sağlık Lojmanları, Ereğli - ZONGULDAK • Ali Özgörüz, P.K. 223, KONYA • Kemalettin Kaya, Ertuğrul Mah. Zümbül Sok. 5/2, TEKİRDAĞ •

TMMOB, TUM-DER VE TÜTED; ANKARA BELEDİYESİNDEKİ HAKSIZ UYGULAMALARA KARŞI ÇIKTI

TMMOB, TUM-DER ve TÜTED Genel Başkanları, basına yaptıkları ortak açıklamada, Ankara'da EGO işletmelerinde çalışan 9 teknik elemanın, Belediye Başkanı Ali Dinçer tarafından görevlerinden alınmasına karşı çıktıklarını bildirdiler. TMMOB Genel Başkanı Teoman Öztürk, TUM-DER Genel Başkanı Erhan Tezgör ve TÜTED Genel Başkanı Aykut Göker'in ortak açıklamasında şu görüşlere yer veriliyor:

"Yerel seçimlerden sonra, Ankara Belediye Başkanının değişmesini izleyen günlerde, Belediyeye bağlı EGO işletmesinde, aralarında Genel Müdür Ertuğrul Amasyalı'nın da bulunduğu 9 üyemizin görevleri değiştirilmiştir. MC iktidarının sona ermesinin beklendiği ve kısımların yoğunlaştığı bu dönemde ilerici nitelikte bir belediye bünyesinde yapılan kıyım niteliğindeki bu atamalar, faşist uygulamalara karşı yıllardır çalışanlar arasında sağlanmaya çalışılan birlikte mücadele açısından olumsuz bir gelişmedir. Faşist baskı, kıyım ve terörle mücadelenin güncelliğini koruduğu bu dönemde atamaların siyasi bir görünüm taşımaları, EGO Genel Müdürlüğünün görevden alınışı sırasında, EGO dışından gelen bir kalabalığın yarattığı baskı ortamı ve bazı gazetelerde görevden alınmaların EGO'daki yolsuzluklarla ilgili olduğu biçiminde yer alan gerçek dışı haberler karşısında belediye yetkililerinin sessiz kalmaları, bu olumsuzluğu artırmaktadır.

"TMMOB, TUM-DER ve TÜTED olarak, şimdiye dek olduğu gibi, üyelerimize yöneltilen haksız uygulamalara karşı olduğumuzu, zedelenen haklarını korumak amacıyla gerekli yasal girişimlerde bulunacağımızı kamuoyuna duyururuz."

TÜTED ÇANAKKALE ŞUBESİ ÜYELERİNDEN DOĞAN DOĞAN VE MUSTAFA GICIK'A SOSYAL DAYANIŞMA FONU YÖNETMELİĞİ GEREĞİNCE YARDIM YAPILDI

TÜTED Çanakkale Şubesi Yönetim Kurulu üyesi ve Toprak-Su İşyeri Temsilcisi Ziraat Yüksek Mühendisi Doğan Doğan;

*İşyerinde TÜTED ile ilgili uğraşlarda bulunduğu,

*İşyerinde yapılan birtakım yolsuzlukları müfettişlere belgeleriyle birlikte aksettirdiği,

*Ziraat Mühendisleri Odası Genel Kurulu'na delege olarak katıldığı için Tarsus'a sürülmüştür.

Aynı gerekçelere dayanılarak yine TÜTED Çanakkale Şubesi ve Toprak-Su işyeri temsilcisi Mustafa Gıcık Disiplin Kurulu'na verilmiş, iş akdi fesh edilmiştir.

Doğan Doğan ve Mustafa Gıcık, Sosyal Dayanışma Yönetmeliğinin 2/c ve 2-B/b maddeleri gereğince TÜTED Çanakkale Şubesine başvurarak yardım talebinde bulunmuşlardır.

Konuyu inceleyen TÜTED Çanakkale Şube Yönetim Kurulu, yardımın yapılması isteğiyle TÜTED MYK'na başvurmuştur. TÜTED MYK, her iki üyenin kıyım nedenlerinin Sosyal Dayanışma Yönetmeliği hükümlerine uygun olduğunu dikkate alarak, Doğan Do-

ğan ve Mustafa Gıcık'ın 2-B ve 2-B/b maddeleri gereğince Sosyal Dayanışma Fonundan yararlandırılmalarını kabul etmiştir.

İZMİR'DE; İŞSİZLİK PAHALILIK VE FAŞİST BASKILARI PROTİSTO MİTINGİ

İzmir'de işsizlik, pahalılık ve faşist baskılar, 24 Aralık Cumartesi günü yapılan bir yürüyüş ve mitingle protesto edildi. Aralarında TÖB-DER, TUM-DER, TÜTED, TMMOB DEVGENÇ, Halkevleri'nin de bulunduğu 24 demokratik kitle örgütünün, üyelerini katılmaya çağırdığı yürüyüş ve mitingde binlerce öğretmen, memur, teknik eleman, işçi ve öğrenci, yüksek bir dayanışma bilinci içinde attıkları ortak sloganlarla hayat pahalılığını, işsizliği, faşist baskı, kıyım ve terörü protesto ettiler. Bir kısım sendikal örgüt birimlerinde de desteklenen mitingde ilk konuşmayı, İzmir düzeyinde anti-faşist-antiemperyalist bir eylem platformunda buluşabilen örgüt birimleri adına bir işçi arkadaş yaptı. Daha sonra, TÖB-DER Genel Başkanı Gültekin Gazioğlu, TMMOB Başkanı Teoman Öztürk, TÜTED Genel Başkanı Aykut Göker konuştular. Son konuşmacı İzmir'den bir öğrenci arkadaş idi.

Teknik elemanlar mitingde TÜTED İzmir Şubesinin ve TMMOB'nin flamaları ile katıldılar.

İzmir Yürüyüş ve Mitingi, siyasi görüşleri farklı işçilerin, emekçilerin ve gençlerin faşizme ve emperyalizme karşı mücadelede örgütlü birliğini somutladığı için önemliydi, anlamlıydı. Bundan sonraki ortak eylemlerde mutlaka değerlendirilmesi gereken bu yürüyüş ve miting alkışlıyoruz.

TÜTED HABERLER • TUM TEKNİK ELEMANLAR
DERNEĞİ AYLIK YAYIN ORGANI • Sahibi ve Sorumlu
Yönetmeni TÜTED adına Aykut GÖKER • Yayın
Kurulu: Günay BOLAZAR/Osman AYBERS/Arif SEN-
TEK/Bülent VARGEL • Haberleşme Adresi: Mithatpaşa

Cad. 28/24 - Ankara • Fiyatı 250 kuruş • Yıllık Abone
30 lira • Altı aylık abone: 15 lira • Yazılar kaynak gös-
terilmek üzere aktarılabilir • Dizgi: ÇİĞ Yayıncılık Ltd.
Sti. Tel: 17 97 04 - Ankara • Baskı: NÜVE Matbaası
Tel: 17 94 07 - Ankara.

GENEL KURULLARDA FAŞİZME KARŞI GÖREV BAŞINA!

Kapitalist dünya sistemi ve o sistemin bir parçası olan Türkiye'nin içinde bulunduğu genel bunalım, 1977 yılında gittikçe derinleşmektedir.

Kapitalizmin genel bunalımının derinleşmesine paralel olarak, burjuvazi, tüm emekçi kitlelerin, ekonomik-demokratik hak ve özgürlüklerini kısıtlamaya, faşizmi kurumlaştırmaya çabalamaktadır.

Tekelci sermaye günümüzde bir yandan faşizme saldırıları daha sistemli olarak yönlendirir ve yönetirken, diğer yandan devlet mekanizmasındaki gerici eğilimleri sürekli geliştirerek, faşist bir yönetime geçişin koşullarını planlı olarak uygulamaktadır. Böylece faşizm tırmandırılmaktadır. Faşizm tırmanmasına kitle desteği sağlayabilmek için yaygın bir demagojiye başvurmaktadır. Bu nedenle sosyal reformcu olarak gözükmekte ve "tekellere karşı olduğunu" söylemektedir.

Faşizmin tırmanmasının yada yükselmesinin durdurulması ve geriletilmesi, işçi sınıfı öncülüğündeki mücadelenin genel yükselişine ve toplumsal genişliğine bağlı olmaktadır. Bir başka deyişle demokratik toplumsal muhalefetin genel yükselişi, faşizmin tırmanışının durdurulması ve faşizmin geriletilmesinin teminatıdır.

Demokratik toplumsal muhalefetin yükseltilmesi ve

faşizmin tırmanışının durdurulması, yani bağımsızlık demokrasi mücadelesi açısından, oda seçimlerinin kendilerine özgü yerleri olmaktadır.

Meslek odalarının ilerici, demokratik yönetimlere sahip olması ve faşizmin meslek odalarında yenilmesi ve geriletilmesi, demokrasi adına kazanılmış mevziler anlamına gelmektedir.

İlerici, demokrat ve sosyalist teknik elemanlar, meslek odaları içinde günümüze kadar verdikleri tutarlı mücadelelerle, faşizmi büyük ölçüde geriletmişler ve odaların yönetiminde gösterdikleri yönetim anlayışları ile, üyelerinin somut sorunlarına eğilmeleri ile, üye tabanının büyük ölçüde destek ve güvenini almışlardır.

Bugüne değin; ilerici, demokrat ve sosyalist teknik elemanlar, yönetimde buldukları sürede, kendi uzmanlık alanlarına giren konularda kapitalist sistemi teşhir etmekte oldukça olumlu görevler yapmışlar, üyelerinin mesleki sorunlarına özenle eğilmişlerdir. Bu işe, teknik eleman kütlesinin; ilerici, demokrat ve sosyalist yöneticilere karşı duyduğu güvenin kaynağı olmuştur..

Meslek odaları yönetimlerinin ilerici, demokrat ve sosyalist kadroların ellerine geçmesinin bir diğer önemli yansıması da; tüm teknik elemanların TÜTED ekserisinde sürdürülen "sendikal haklar elde etme" mücadelesinde olmuştur. Meslek odaları TÜTED'e sağladıkları desteklerle, TÜTED'in ileri adımlar atmasına katkıda bulunmuşlardır. Meslek odaları seçimleri TÜTED ve teknik elemanlar arasında ayrıca böyle bir önem taşımaktadır.

- Meslek Odaları somutunda faşizme yeni bir şamar vurmak için,
- Faşist demagojiyi teşhir etmek için,
- Mesleki uzmanlık alanlarında kapitalizmi teşhir etmek için,
- Üye tabanının ekonomik-demokratik sorunlarının gerçekten savunulması için,

Tüm ilerici, demokrat ve sosyalist teknik elemanlar, oda genel kurulları için görev başına!

